

Popmuziek in Kampen (1965-1980)

door Benny Huizinga

Er wordt altijd verondersteld dat de periode van de jaren zestig dé roerige tijd na de Tweede Wereldoorlog was. Eigenlijk waren de jaren zeventig in Nederland nog veel spannender. Provo's, hippies, de witkar, 'Make Love Not War', baas in eigen buik, feminisme, vredesbeweging, maatschappijanalyse - zij kwamen eigenlijk pas goed tot hun recht in de jaren zeventig. In de jaren zestig was het begrip vrijheid gekoppeld aan soms lichte burgerlijke ongehoorzaamheid, eind jaren zeventig waren krakers en anarchisten degenen die de dienst uitmaakten als het ging om het bevechten van individuele vrijheid en het verwerpen van de gevestigde orde, politiek, sociaal, economisch en militair. Deze bewegingen gingen ook aan Kampen niet voorbij, hoewel de deining hier altijd een beetje later komt dan in de rest van Nederland. Een traditie die heden ten dage nog voortleeft.

Ook de ontwikkelingen in de popmuziek geven dertig jaar na dato een goed beeld van de maatschappelijke golfbewegingen. De popcultuur in de jaren zestig in Kampen was een voortzetting van een traditie die al enige tijd had ingezet: veel jongeren speelden bij muziekkorpsen en raakten enthousiast voor de populaire muziek die hen thuis of bij vrienden ter ore kwam, via de radio, in een uitgaansgelegenheid of dankzij de platenspeler. De belangstelling voor de muziekkorpsen, zoals de *Broederband*, nam onder jongeren snel af, en in plaats van trompetspel of trommelen kwamen de elektrische gitaar of het drumstel tevoorschijn. Dit was het begin van een periode waarin popgroepjes evolueerden van *coverband*, die de hitjes van hun tijd speelden, tot zelfbewuste folk- en rockbands die een volstrekt eigen repertoire ten gehore brachten. De vrijheid van het individuele denken begon zijn vruchten af te werpen.

Ik zal proberen aan de hand van een viertal voorbeelden het verloop van de popcultuur in Kampen in beeld te brengen. Het is geen uitputtende beschrijving geworden, dus niet alle bandjes zijn opgetekend en misschien zijn de beste muzikanten niet eens genoemd. Maar de voorbeelden die ik heb gekozen leken me wel illustratief voor de periode die ik wil beschrijven. We beginnen in de tijd dat 'Rij maar mee' van de kerstman op nummer één stond in de hitlijsten. Op vijf stond 'I'm dreaming of a white

Christmas', ditmaal vertolkt door een zekere 'Dikke Leo'. Niet een periode dus van grote artistieke bloei.

The Onions en de beatmis

Een coverbandje uit het midden van de jaren zestig was bijvoorbeeld *The Onions*, bestaande uit Wim Luisman, Albert van Sloten, Jan Elhorst en Henk Meutgeert. Voor een deel waren dat voormalig Broederband-leden. De band speelde vooral covers van populaire bands en oogstte daarmee veel succes. De triomftocht van *The Onions* begon op een heel bijzondere plek, namelijk in de kerk. Dat wil zeggen, in oecumenische jeugdkerkdiensten, in de volksmond ook wel beatmissen genoemd.

Wim Luisman legt uit hoe dat in zijn werk ging. 'Het begon allemaal in 1968. Ik had in die tijd veel contact met Sito Meesters, zoon van dominee Meesters van de hervormde kerk. Sito speelde piano en wilde met zijn muziek een publiek bereiken. De meest uitgelezen weg daarvoor waren de oecumenische jeugdkerkdiensten die in die tijd werden gehouden in de Avercampschool.' En zulks geschiedde. Om de stichtelijke muziek enigszins op te vrolijken speelden Sito Meesters, Wim Luisman en Jan Elhorst tijdens deze jeugddiensten. Die beatmissen waren een groot succes. Jan Elhorst daarover: 'Eén keer per maand werd in de Avercampschool zo'n beatmis gehouden. Dat was altijd overdag en de school was goed bevolkt.' De Avercampschool was in die jaren nog een vrij nieuw gebouw en de beatlui werd door de opzichter dan ook duidelijk gemaakt wat er van hen werd verwacht. 'We moesten de sleutel van de Avercampschool halen bij de heer Pasop. Hij zei tegen ons: "Jullie vernielen daar niets, hè?", bang dat de opgeschoten jeugd meer van plan was dan muziek maken alleen', vertelt Wim Luisman. Vanaf begin jaren zeventig verzorgden *The Onions*, op uitnodiging van kapelaan Gemers, ook beatmissen in de katholieke kerk van IJsselmuiden. 'Het liep echt storm', weet Luisman zich nog te herinneren, 'De kerk zat vol en er stond nog een enorme mensenschare voor de kerk die ook naar binnen wilde.' Na het experiment in IJsselmuiden werd de groep ook gevraagd om in kerken te Zwolle, Hasselt en Dronten te spelen. 'Het was een shock voor de kerk dat die beatmissen zo'n succes waren', vertelt bandlid Albert van Sloten. Voor de muzikanten nam de hoeveelheid werk gestaag toe. Het gebeurde dan ook regelmatig dat *The Onions* zaterdagavond ergens op een bruiloft hadden gespeeld en de volgende morgen vroeg weer een beatmis moesten verzorgen. Om het publiek nog meer ter wille te zijn werd een zangeres aangetrokken: de Zwolse gospelzangeres Truusje Simons.

Maar wat werd er zoal tijdens die beatmissen gespeeld? Elhorst daarover: ‘We begonnen met ‘Le Petit Fleur’, daarna ‘Air’ van Bach, uiteraard op de manier van *Ekseption* gespeeld, en liedjes die we vooraf opkregen, meestal een paar dagen van tevoren. We waren natuurlijk echte notenvreters en speelden zo van papier, dat was geen enkel probleem. Er zaten vaak ook Amerikaanse liedjes tussen. En in de katholieke kerk was er vaak ook een koor bij.’

Inmiddels was Henk Meutgeert aangetrokken om toetsen te spelen. Door hun optredens tijdens de beatmissen werden The Onions al gauw gevraagd om ook op bruiloften van jongeren, die hen tijdens de beatmissen hoorden, te komen spelen. En op die feesten waren weer mensen die een ander feest organiseerden en op zoek waren naar een band. Zodoende werd de vraag naar *The Onions* groter en groter en verdween de ‘stichtelijke’ beatmis spoedig naar de achtergrond. De bekendheid leverde zoals gezegd de band veel werk op. Wim Luisman weet nog hun eerste optreden buiten de kerk: ‘Ons eerste optreden was voor de duivenvereniging en dat was in de foyer van de Stadsgehoorzaal. We hadden een repertoire van twintig nummers en dat bleek veel te weinig te zijn om de hele avond te vullen. Uit nood hebben we het hele repertoire toen drie keer gespeeld die avond!’ De beloning voor deze onverschrokken daad was 75 gulden; niet slecht in die tijd. Er werd zoals gezegd ook regelmatig gespeeld op bruiloften. En daar beleefden ze nog wel eens wat. ‘We speelden een keer op een bruiloft’, vertelt Jan Elhorst, ‘en Meutgeert had de avond van zijn leven. De bruidegom had ons uitgenodigd, maar de vader van de bruid was nogal van-de-kerk en die zag ons een drumstel en gitaar uitpakken. Hij liet weten daar niet van gediend te zijn. Eerst moest het drumstel weer in de koffer en ik moest na tien minuten spelen ook ophouden. De saxofoon was kennelijk ook te werelds. Uiteindelijk bleef alleen Meutgeert over, met de bundel van Johannes de Heer op het orgel, en Truus maar zingen.’ Elhorst herinnert zich nog een ander bizar voorval ‘We speelden een keer bij een 50-jarige huwelijksfeest in Kampen. Mauer en ik werden door een van de obers getipt dat in de zaal de glazen waren ingeschonken. We stonden op om een toast te spelen op het paar en die man zakt zo voorover: dood.’

De jongeren die in de jaren zestig de holt op gingen, zoals ook de bandleden van *The Onions*, kwamen vaak terecht in *Het Gouden Hart* aan de Korteweg. Daar was toen nog een zaaltje van de katholieke kerk, later in gebruik als Koninkrijkszaal van de Jehova’s getuigen. *Het Gouden Hart* was eind jaren zestig het epicentrum van de popmuziek, het uitgaanscentrum

van Kampen, nadat een ander onderkomen, *Concordia* aan de IJsselkade, gesloten werd. Wim Luisman: 'We hebben geloof ik allemaal onze huidige vrouwen ook ontmoet in *Het Gouden Hart*. Samen met de *Buitenwacht* was dat toch wel de plek waar je naar toe ging. Gek eigenlijk, maar in die tijd was Kampen nog garnizoenstad.' *The Onions* wisselden in de loop der jaren nog enkele keren van bezetting. Zo speelde Harry de Goede een flink aantal jaren als drummer bij de band. *The Onions* hebben het twintig jaar volgehouden; pas in 1987 viel het doek. De enorme nep-ui, die ieder optreden werd meegesleept, en de gele jasjes die de bandleden droegen, verdwenen in de kast. Maar niet in de vergetelheid.

Berry Selles, folkvirtuoos

Berry Selles (geb.1947), de vertegenwoordiger van folkmuziek, wist wereldberoemde muzikanten naar Kampen te halen. In een artikel in *Country Gazette* van Hans van Dam wordt Berry zelfs de 'Ambassador of Old Time Country Music' genoemd. En deze titel was zeker niet onverdiend. Reden om wat langer stil te staan bij de muzikale betekenis die Berry Selles heeft gehad voor de stad Kampen en haar naar populaire muziek smachtende gitaarjeugd. Want hoe ondergewaardeerd hij ook mag zijn gebleven in Nederland, Berry heeft vanaf de jaren zeventig zijn muzikaal talent meer dan eens getoond. Niet alleen door de drie solo-albums die hij op zijn naam heeft staan. Berry speelde toen met zijn *Trio Berry Selles*, bestaande uit: Jan Roelofs, Cor Koridon en Berry zelf. Piebe Wester, vriend van Berry en werkzaam aan het Muzieklyceum te Zwolle, ontfermde zich als manager over het trio dat werd omgedoopt tot *The Country Ramblers*. Hun eerste succes behaalde de groep in 1971 tijdens een folkfestival in Eindhoven. In januari 1973 volgde het tv-debuut bij de NCRV. Daarna speelde Berry met de groten der aarde op folkgebied, zoals Tom Paley, zijn latere leermeester Julian B. Coco en Daroll Adams. En deze grote namen kwamen vanzelfsprekend ook naar Kampen. De uitvalsbasis voor het folk- en oldtime music minnend publiek was de *Art-Inn* op de Oudestraat 250. De alchemie tussen folk en *Art-Inn* leidde ertoe dat Kampen op een bepaald moment door de *Country Gazette* het Nashville van Nederland werd genoemd. Een eretitel die niet in de laatste plaats dankzij Berry werd bereikt.

Berry kwam midden jaren zeventig in contact met de Fries Wobbe van Seijen, directeur van platenmaatschappij *Universe Productions*. Berry daarover: 'Die man vroeg mij of ik niet een lp wilde opnemen. Dat was wat in die tijd. Hij had mij gehoord toen ik meespeelde op een plaat van Piet Kok.'

Van links naar rechts: Berrie Selles, Jan Roelofs en Lody van Vlodrop.

De uitnodiging om een eigen langspeelplaat te mogen opnemen greep Berry dan ook met beide handen aan. Zijn eerste album uit 1975 was *Remembering Charlie Pool*. ‘Charlie Pool was een van de eerste old time music-spelers’, legt Berry uit, ‘Hij had begin jaren twintig in Amerika een band, de *North Carolina Ramblers*.’ Niet gek dat Berry zelf de *Country Ramblers* als bandnaam had gekozen. Na deze eerste lp, die overigens goed werd verkocht, kwamen nog een tweede (*Remembering Jimmy Rogers*, volgens Berry de vader van de country muziek, hoewel deze muziekstroming in die tijd, 1933, nog niet bestond) en een derde lp (*Traditional Country Music*). Het eerste album, rond Jimmy Rogers, werd zelfs verkocht naar Japan en Amerika. Berry Selles speelde toen al niet meer met de *Country Ramblers*. Op een gegeven moment vertrok Cor Koridon, omdat zijn voorliefde voor klassiek viool toch te veel trok, en er kwamen nieuwe mensen in de band spelen, zoals

Jan Nuyen op bas en daarvoor al Lodi van Vlodrop op fiddle en de vijfsnarige banjo. De *Country Ramblers* was van oorsprong een folkband, maar kreeg hoe langer hoe meer te maken met de sterke voorliefde van Van Vlodrop voor de Blue-grass muziek, waardoor Berry's hang naar old-time music in het gedrang kwam. Dat noopte Selles uiteindelijk tot opstappen. 'Met die nieuwe bezetting raakte de schwung er wat uit.' Desondanks speelt Berry nog wel mee op de eerste lp die de *Country Ramblers* maakten, getiteld *The Country Ramblers*. De eerlijkheid gebiedt wel te zeggen dat de band na zijn vertrek een razendsnelle carrière maakte. Rijzende ster was in die tijd zanger en gitarist Jan Roelofs, die later met zijn nieuwe formatie *Groundspeed* het succes verder wist uit te bouwen.

OJEKA

Begin jaren zeventig ontstond een ander, nieuw fenomeen dat voor de ontwikkeling van de popcultuur een grote stimulator zou blijken te zijn: Ojeka. Het Open Jongeren centrum Kampen.

Iemand die daar nog levendige herinneringen aan heeft, is Bert van het Ende (geb. 1954). 'Ojeka was in het leven geroepen door een aantal sociaal voelende mensen, die zich hadden verenigd in de *Stichting Sociaal Cultureel Werk Kampen*. Ik weet alleen nog dat een zekere meneer De Vries, leraar aan het Calvin Lyceum en Jan Baij tot de oprichters van Ojeka behoorden.' De politicus Henk Bastiaan zat vanaf het begin in het bestuur. Het is niet overdreven om te stellen dat Ojeka een eerste aanzet vormde voor het opzetten van gestructureerd jeugd- en jongerenwerk in Kampen. Er waren zelfs streetcornerworkers, en ook Bert van het Ende werd ingeschakeld om de vrijwilligers aan te sturen. Die vrijwilligers waren natuurlijk zelf ook jongeren. 'Je had in die tijd de zogenaamde Plantagejeugd', vertelt Van het Ende, 'Aan de ene kant van de Plantage stonden op vrijdagavond de spijkerbroeken en aan de andere kant de souljongeren. Dat was nog simpel in die tijd. Je hield van de ene of van de andere muziek, dat kon je aan het "uniform" al zien.'

De Oudestraat was toentertijd nog geopend voor het gemotoriseerd verkeer, vandaar dat de jeugd uitweek naar de Plantage. 'Net zoals nu iedereen druk in de weer is met hangjongeren, waren wij dat toen ook. We probeerden de jeugd van de straat te halen. Daarvoor werden er diverse activiteiten op poten gezet in het gebouw van Ojeka.' Zo werd er een werklozencafé opgericht en werden er werkgroepen opgezet voor film- of muziekkavonden, cursussen fotografie of radiodocumentaire. Er was ook gelegenheid voor band-

jes om te oefenen. Toch kwamen er niet alleen jongeren die op school zaten. ‘Ik was zelf al getrouwd in die periode en er kwamen ook al studenten van de inmiddels geopende academies in Kampen.’

Naast Ojeka was er nog een hele subcultuur waarin jongeren elkaar troffen om te ‘hangen’, een pretsigaret (stickie) te roken, muziek te draaien of te drinken. Onder aanvoering van toenmalig burgemeester Sybren van Tuinen was bepaald dat in de binnenstad van Kampen, niet grootschalig, leegstaande panden gesloopt mochten worden. Dat had tot gevolg dat menig huisjesmelker of speculant (jawel) zijn huizen liet verkrotten, zoals de panden tegenover de huidige Albert Heijnwinkel. Deze panden werden dan gekraakt door de jeugd, of soms ook gehuurd. ‘Er waren huisjes waar 35 gulden per maand voor werd gevraagd. Zo’n pandje werd dan door evenzoveel jongeren betaald. De vijf man die er daadwerkelijk woonden betaalden het meest, wie alleen onderdak zocht om te hangen betaalde weinig. Iedere vrijdag werd er met een schriftje rondgegaan; de hoofdhuurders moesten vijf gulden betalen en passanten een paar kwartjes. Sommige panden hadden ook een bijnaam, zoals het *Hilton* in het toen nog ongerepte en vervallen Keizerskwartier of *Het Spui* in de Spuistraat. Daar konden we dan een blowtje roken. Aan het eind van deze periode bestond er ook zoiets als *The Black House*. Dat was een met zwart dakleer beklede keet achter de firma Hertel.’

De bedoeling van Ojeka was om de jongeren te activeren en te motiveren, bijvoorbeeld bij het maken van muziek. Het pand van Ojeka aan de Kalverhekkenweg, achter de (oude) Muziekschool, was ruim en er oefenden dan ook verscheidene bands. Bijvoorbeeld *Pillocks Night*, *Nouvelle* en *Conspire* met onder anderen Guus Swillens, tegenwoordig burgemeester in het zuiden des lands. Tijdens een muziekfestival ter ere van een vernieuwde Stadsgehoorzaal, begin november 1974, sprong deze band eruit. Zowel het *Kamper Nieuwsblad* als *Het Nieuw Kamper Dagblad* maakten gewag van deze muziekformatie. Beide kranten waren het erover eens dat *Conspire* heer en meester was wat betreft het oorverdovende volume dat de band wist te produceren. ‘Een ware orgie aan geluid’, zo kopte het *Kamper Nieuwsblad*, ‘We hebben net speciaal het plafond getest om te kijken of dat het nog kon hebben. En het kon net’, zo liet zanger Evert Tromp weten. Het *Nieuwsblad* gaat nog verder in haar superlatieven, ‘Lichteffecten, het gedreun van de op top-volume spelende elektrische gitaren met daarachter een geluidsinstrumentarium dat door de sfeer die werd gebracht soms op het punt leek te staan om te ontploffen.’ Niet voor niets stond op de platenhoezen van hun

grote voorbeelden in de rockscene: 'To be played at maximum volume'. Een betere aanmoediging konden ze niet krijgen.

Het was een levendige periode op muzikaal gebied, weet Van het Ende nog wel. 'Kampen had in Nederland al een naam als bandjesstad. Er traden in Ojeka bands op als *Massada*, toen een zeer bekende Molukse band en ook Herman Brood speelde er, ook toen al uit de as herrezen.' Van het Ende speelde zelf ook mee met *Pillocks Night*. 'Het was *not done* om muziek van anderen na te spelen. Iedereen speelde toen zijn eigen muziek', aldus Van het Ende. Dat was dus een grote verandering ten opzichte van de bands die in de jaren zestig waren ontstaan. Kennelijk had de jeugd meer mogelijkheden of vrijheid om ook zelf muziek te bedenken. 'Je leerde door te luisteren, in mijn geval naar bekende musici als Rory Gallagher of Jimi Hendrix. Uiteraard spelend op een stratocaster of de Nederlandse Egmond-gitaar. Door te luisteren hoe de muziek in elkaar zat, ging je zelf proberen ook dergelijke liedjes te bedenken.'

Niet dat de jongeren ook maar enig verstand van muziektechniek hadden. Zo kon het dan ook gebeuren dat in het geval van *Pillocks*' er een wereld open ging toen Kees Silvis zich eind jaren zeventig op de band stortte. 'Kees schoolde ons toen met muziektechnische kennis. Hij had veel klassiek gespeeld en kon ons dus van alles leren over techniek. Want bij de muziekschool kon je wel gitaarles krijgen, maar geen popmuziek leren. Dat was er toen gewoon nog niet.' Er bleek nog een ander wondermiddel te bestaan dat ervoor zorgde dat er de meest fantastische muziek werd gespeeld: de pretsigaret. 'Ja, die hielp wel. Maar na anderhalf uur spelen wist niemand meer wat we hadden gespeeld. Het was wel verdraaid goed, maar je hield er niet meer dan een goed gevoel aan over. Het was een periode waar ook veel werd gejammed en geïmproviseerd, dat kon natuurlijk uitstekend met een pretsigaret.' Er werd ook buiten Kampen opgetreden. Van het Ende vertelt hoe *Pillocks Night* op een bepaald moment naar Genemuiden werd geroepen om te spelen. 'Dat was dan in een soort jongerencentrum. Ik herinner me dat onze toetsenist nog op zo'n harmonium speelde. Aangekomen in Genemuiden bleek dat we de psalmenpomp naar de tweede verdieping moesten tillen. Dat was een drama, maar dat ging zo in die tijd.'

Dat de band het goed deed, blijkt wel uit een artikel uit het muziekvakblad *MusicMaker*. Daar wordt *Pillocks Night* aan het Nederlandse publiek voorgesteld. Alweer was de samenstelling in de band veranderd. Van het Ende staat wel op de foto, maar in de persoonsbeschrijvingen ontbreekt hij als

enige. ‘Ik was op dat moment geluidsman bij de band. In principe hoor je er dan al niet meer bij. Het was al heel wat dat ik op de foto stond, dat vonden ze gelukkig wel nodig.’

Waar komt al dat talent vandaan...?

Om nog even terug te komen op de muziekkavonddie werd gehouden in de Stadsgehoorzaal in november 1974. Het *Kamper Nieuwsblad* geeft in de inleiding van een paginagroot artikel perfect weer hoe het er midden jaren zeventig met de Kamper popcultuur voorstond. ‘Hoeveel jeugdig Kamper muziektalent er in deze stad aan de IJssel aanwezig is op het gebied van wat men over het algemeen verstaat onder “lichte muze”, is vrijdagavond in de Stadsgehoorzaal gebleken, toen daar tijdens een wervelende muzikale show talrijke Kampenaren voor het voetlicht traden ter gelegenheid van de feestelijke opening van de Stadsgehoorzaal. Tot aan nagenoeg het laatste moment dat deze muzikale happening duurde, hebben wij met verbazing alles beluisterd, dit ganse scala van musiceren, zingen en presenteren van een geheel eigentijds genre. Het was allemaal professioneel of bij het professionele af. We geloven dat men andere Nederlandse steden, waar dit talent in zo overweldigende mate aanwezig is, met een kaarsje moet zoeken. Daarmee zitten we dan weer direct in de ook door niet-Kampenaren al zo vaak gestelde en veel besproken vraag, namelijk hoe het komt, dat dit talent juist in deze stad op zo’n overweldigende manier aanwezig blijkt te zijn. Is het de sfeer van de stad? Dat mengsel van oude en nieuwe tijden dat men hier aan kan treffen als in weinig steden, die meestal toch een voedingsbodem vormt voor dit alles? Is het de sterke invloed (en die speelt ten zeerste mee) van het onderwijs dat aan de Kamper Muziekschool wordt gegeven en dat dan wel zeer degelijk moet zijn, wil men tot dergelijke prestaties komen? Zijn het invloeden van buiten af die men hier krijgt te consumeren en die iets dergelijks in de hand werken?’

Het is wel grappig de uiteenzetting eens goed te bekijken. De schrijver van het artikel wordt niet met name genoemd, maar zeer vermoedelijk gaat het om de journalist Theun Bleeker. Hij schreef in die tijd veelal berichten die een muzikale achtergrond hadden. Hij zoekt de verklaring voor het grote muziektalent in het goede werk van de Kamper Muziekschool. In de slotzin maakt hij verder een vage toespeling op ‘invloeden van buitenaf’ en ‘het consumeren daarvan(?)’. Hoewel Bleeker geen herinnering heeft aan het bewuste artikel, mogen we aannemen dat hij doelde op het gebruik van geestverruimende middelen. Bert van het Ende maakte daar al melding

The Country Ramblers, hoes ontworpen door Lody Vlodrop.

Van links naar rechts: Berrie Selles, Lody Vlodrop, Jan Nuyen en Jan Roelofs ten huize van Selles in de Spuistraat.

van: pretsigaretten stimuleerde muzikanten menigmaal tot het bereiken van artistieke hoogtepunten. Zonder nadien nog in staat te zijn die te herhalen, maar dat terzijde.

De meeste bewondering in de krant ging uit naar de *Country Ramblers* (NKD: 'Wij prefereren de *Country Ramblers* boven Duyvis als er nog een fuif is') en big band formatie *Last Moment* (*Kamper Nieuwsblad*: 'Klapstuk van de avond') onder leiding van Henk Meutgeert. Jawel, dezelfde die enkele jaren eerder nog in *The Onions* meedeed. Kampenaar Berry Selles speelde die avond ook

de sterren van de hemel, net als *Pillocks Night*, en het Kamper publiek bleef verbluft achter na de presentatie van zoveel Kamper muziektalent.

Fonothek en vrijheid van muziek

Een andere graadmeter voor de ontwikkeling van de popcultuur is de langspeelplaat geweest. Sinds de jaren zestig had de ontwikkeling van de geluidsdragers een enorme ontwikkeling doorgemaakt. De opkomst van de transistor leidde tot de productie van kleinere, betere radio's. De ontwikkeling van de batterij zorgde ervoor dat er draagbare radiocassette-apparatuur op de markt kwam. Maar ook de kwaliteit van de lp's werd beter en thuis kon de spoelenrecorder spoedig worden ingeruild voor het cassettebandje. Door de economische voorspoed kwamen al die artikelen ook binnen handbereik voor de jeugd, die daardoor de mogelijkheid kreeg om zelf voor muziek te kiezen en ook een eigen muzieksmaak te ontwikkelen. De bibliotheek in Kampen speelde in op de vraag naar geluidsdragers als lp en cassette. Kees Silvis (geb. 1945), toetsenist, kortstondig bandlid van *Pillocks Night* en leermeester van mening toetsenspelend Kampenaar, kwam eind jaren zeventig vanuit Alkmaar naar Kampen om hier als bibliothecaris te gaan werken. Wat trof hij aan in Kampen, als westerling? 'Nou, ik zag tot mijn niet geringe verbazing dat studenten van de Theologische Hogeschool in de kroeg zaten, druk discussiërend met het andere publiek. Ik dacht: dat doe je toch niet als je theologie studeert? Ze dronken er stevig op los. Bovendien was in Alkmaar de bibliotheek een verzamelplaats voor linkse mensen, in Kampen helemaal niet. Ik weet dat in Alkmaar de bibliotheek werd gezien als de informatievoorziening ten behoeve van de maatschappelijke beweging, zoals dat zo mooi heette. De Kamper bibliotheek zat toen nog in het Gotische huis, aan de Oudestraat. Wat ik daar aan audio-materiaal aantrof, viel mij mee: honderden lp's en zelfs cassettes, dat was voor een fonothek nog niet gewoon in die tijd.' Maar de fonothek in Kampen was niet altijd open. 'De fonothek was ondergebracht in de kamer van de directrice. Als ik openging, moest zij haar kamer uit en dan schoof ik de bakken met lp's en bandjes op hun plek. Vanaf 1978 was er een aparte popafdeling en die was aardig omvangrijk. Helaas had ik niet veel contact met mensen die kwamen lenen. Meestal was de fonothek drie keer per week open en dan stond er vaak al een rij te wachten om te mogen afstempelen, zo groot was de belangstelling voor muziek.'

Kampen had nog andere verrassingen voor Silvis in petto. 'Ik heb hier voor het eerst geblowd en zelfs de waterpijp geprobeerd, dat had ik nog nooit

gedaan. Men verzekerde mij achteraf dat ik stoned was. Volgens mij deed het mij niks. Ik weet nog dat het op een zaterdagochtend was, voor de repetitie met *Pillocks Night*. Het was trouwens niet moeilijk om aan die middelen te komen', aldus Silvis. Dat Kees op de zaterdagochtend al werd getraceerd op een blowtje, had te maken met de oefenperiode van *Pillocks Night*. 'We oefenden meestal rond een uur of tien. Dat was vragen om moeilijkheden natuurlijk, want bijna niemand was aanwezig. Op vrijdagavond werd vaak het weekend al ingeluid. Als je geluk had, kwam iedereen opdagen. Vervolgens was je nog een uur bezig om de apparatuur op te bouwen. Wanneer er dan nog tijd over was, werd er gespeeld. Het instuderen van een nieuw nummer ging als volgt: een bandlid met een nieuw nummer speelde dat eerst voor en daarna deed de hele band mee. Er werd niets op papier gezet, dat hield alleen maar op. Ik speelde toen al heel lang klassiek piano en orgel. Ik had daardoor wel een ietwat klassieke inbreng, waardoor de muziek al gauw wat symfonisch klonk. Een instrument om te spelen had ik niet, ja, alleen een blokfluit. Ik heb toen in allerijl een Philacorda orgeltje gekocht bij Lafeber aan de Oudestraat. Dat was toen best een grote zaak. Zo rond het middaguur kwam de volgende band dan alweer om te oefenen en daarna gingen we mexicaantje (een dobbelspel) spelen. Dat ging dan altijd om drank, natuurlijk. Ik herinner mij dat er altijd veel mensen met een uitkering waren en ik dacht dan: waar betalen die dat van?' Silvis had makkelijk praten. In de tijd dat hij voor de bibliotheek werkte, verdiende hij een leuke boterham. Hij woonde op een kamer boven de biodynamische winkel Isis aan de Geerstraat. Daar had ook banjospeler en fiddler Lodi van Vlodrop een kamertje. Vrijwel elke dag zat hij daar urenlang te oefenen, weet Silvis zich te herinneren. 'Het is niet zo gek dat Lodi werd uitgeroepen tot beste banjo-speler van Europa' aldus Silvis.

Gezagsverhoudingen en knuppels

We zijn inmiddels al aardig aan het eind van de periode 1965-1980 gekomen. Van alle bands die de revue zijn gepasseerd speelde alleen *The Onions* nog rustig verder. Berry Selles ging solo verder, *Groundspeed* was een feit, *Last Moment* van Geert Meutgeert was ter ziele gegaan en ook *Pillocks Night* had zijn beste tijd gehad. Niet dat de mensen die in deze bands speelden ook stopten met muziek maken: integendeel. Berry Selles is heden ten dage docent aan het conservatorium in Zwolle en Henk Meutgeert is nog steeds succesvol met big band muziek. Net als vele van zijn bandleden uit de tijd van *Last Moment*. Eind jaren zeventig werd Zwolle een belangrijk centrum

voor grote concerten, die plaatsvonden in de IJsselhal, zoals van *Wishbone Ash* en *The Golden Earring*. Duizenden bezoekers kwamen erop af.

Jongerencentrum Ojeka verdween van de kaart, iets wat Bert van het Ende nu nog steeds weer boos maakt. 'Als ik in gedachten weer terugga naar eind jaren zeventig, word ik wéér kwaad op mensen zoals Henk Bastiaan, die in mijn ogen Ojeka gewoon de nek hebben omgedraaid. Ojeka moest dicht en men ging zich richten op jeugd van een andere leeftijd. Ik snap ook wel dat de gemeente een belangrijke subsidiënt was en Ojeka had te kampen met het imago van drugshol. Maar dat is met 't Ukien niet anders geworden. Binnen Ojeka gingen diverse groepen jongeren goed met elkaar om, het was eigenlijk een grote *melting pot*. Er kwamen ook veel jongens van het woonwagenkamp', aldus Van het Ende. Voor Ojeka echt ter ziele ging, werden nog even de gezagsverhoudingen op de proef gesteld. Om sluiting te voorkomen werd door jongeren een bezettingsactie gehouden in het gebouw van Ojeka. 'De toenmalige commissaris van politie, Verkerk, kwam in een politiebusje aangereden, sprong uit zijn auto en begon met de lange lat op de mensen in te meppen. Niet normaal! Er werden rake klappen uitgedeeld. Wat in Nederland begin jaren zeventig aan de gang was, kwam in Kampen nu pas: die autoritaire gezagsverhoudingen.' Van het Ende maakte trouwens zelf al op provocerende wijze kenbaar hoe hij tegen de moderne gezagsverhoudingen aankeek. Op de achterkant van zijn legerdump jasje stond: *Viva Anarchia*. Dat heeft hem nog een keer in moeilijkheden gebracht, toen hij in de trein bij Steenwijk een lading militairen als medepassagiers kreeg...